

BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI

Qarshiyeva Go'zal Tovboy qizi

**Samarqand davlat pedagogika instituti, boshlang'ich va maktabgacha ta'lim
metodikasi kafedrası assistent o'qituvchisi**

qarshiyevagozal58@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20422976>

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarda tadqiqotchilik faoliyatini shakllantirishning pedagogik ahamiyati, mazmuni hamda uni rivojlantirishga xizmat qiluvchi omillar yoritilgan. Shuningdek, oliy ta'lim jarayonida talabalarning ilmiy-izlanish kompetensiyalarini rivojlantirishning samarali usullari va innovatsion yondashuvlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: tadqiqotchilik faoliyati, bo'lajak o'qituvchi, pedagogik kompetensiya, ilmiy izlanish, innovatsion ta'lim, mustaqil fikrlash, kreativlik.

Аннотация. В данной статье раскрываются педагогическое значение, содержание и факторы формирования исследовательской деятельности у будущих учителей. Также проанализированы эффективные методы и инновационные подходы к развитию научно-исследовательских компетенций студентов в процессе высшего образования.

Ключевые слова: исследовательская деятельность, будущий учитель, педагогическая компетентность, научное исследование, инновационное образование, самостоятельное мышление, креативность.

Abstract. This article highlights the pedagogical significance, content, and factors contributing to the formation of research activity in future teachers. It also analyzes effective methods and innovative approaches aimed at developing students' scientific research competencies in the process of higher education.

Keywords: research activity, future teacher, pedagogical competence, scientific research, innovative education, independent thinking, creativity.

Kirish. Bugungi globallashuv va axborotlashuv jarayonida ta'lim tizimiga zamonaviy fikrlaydigan, ilmiy-tahliliy yondasha oladigan hamda innovatsion faoliyat yurita oladigan pedagog kadrlarni tayyorlash muhim vazifa hisoblanadi. Shu bois bo'lajak o'qituvchilarda tadqiqotchilik faoliyatini shakllantirish pedagogik ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Tadqiqotchilik faoliyati talabaning muammoli vaziyatlarni aniqlashi, ilmiy faraz ilgari surishi, tahlil qilishi hamda xulosalar chiqarish qobiliyatini rivojlantiradi. Bu esa kelajak pedagogining kasbiy kompetentligini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqotchilik faoliyati — bu shaxsning ilmiy muammoni aniqlash, uni o'rganish, tahlil qilish va amaliy yechim ishlab chiqishga qaratilgan intellektual faoliyatidir. Pedagogik nuqtai nazardan, tadqiqotchilik faoliyati o'qituvchining: mustaqil fikrlashi; ilmiy dunyoqarashi; kreativ yondashuvi; pedagogik muammolarni tahlil qila olishi; innovatsion texnologiyalarni qo'llay bilishi kabi tushunchalarni rivojlantiradi.

Bo'lajak o'qituvchilarda ushbu faoliyatni shakllantirish oliy ta'lim muassasalarida ilmiy izlanishlarga yo'naltirilgan ta'lim muhiti yaratishni talab etadi.

Bo'lajak pedagoglarda tadqiqotchilik kompetensiyasini rivojlantirish quyidagi omillarga bog'liq:

Muammoli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish. Muammoli vaziyatlar talabaning izlanishga bo'lgan ehtiyojini oshiradi hamda mustaqil xulosa chiqarishga undaydi.

Mustaqil ta'limni tashkil etish. Talabalarning referat, loyiha, maqola va kurs ishlari ustida ishlashi ularning ilmiy tafakkurini rivojlantiradi.

Ilmiy to'garak va seminarlar faoliyati. Ilmiy munozaralar va seminar mashg'ulotlari tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish. Elektron kutubxonalar, ilmiy platformalar va raqamli resurslardan foydalanish talabaning ilmiy salohiyatini kengaytiradi.

Tadqiqotchilik faoliyatining ahamiyati shundan iboratki, bo'lajak o'qituvchilarda tadqiqotchilik faoliyatining shakllanishi: pedagogik jarayonni ilmiy asosda tashkil etishga, ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga, innovatsion g'oyalarni ishlab chiqishga, kasbiy moslashuvchanlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Bunday pedagog kadrlar kelajakda o'quvchilarda ham mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantira oladi.

Tadqiqot va tadqiqotchilikning maqsadi o'quvchilarning ilmiy kashfiyotlari emas, balki ularning shaxsiy fazilatlarini rivojlantirishdir. O'quvchilarni tadqiqotchilik faoliyatiga jalb qilinganda, dastlab ularning tadqiqotchilik, kompetensiyalarini, kognitiv kompetensiyalarini, kognitiv faoliyatini, qobiliyatini, va ularni qiziqtirgan masalalarni turli fan sohalarida chuqur o'rganish motivatsiyasini hisobga olish zarur.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak o'qituvchilarda tadqiqotchilik faoliyatini shakllantirish zamonaviy pedagogik ta'limning muhim vazifalaridan biridir. Bu jarayon talabalarning ilmiy dunyoqarashi, mustaqil fikrlashi va kasbiy

kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqotga yo'naltirilgan innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tolipov O', Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent, 2017-yil. 49-b.
2. Muslimov N. Kasb ta'limi pedagogikasi. – Toshkent, 2016-yil. 62-b.
3. Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2019-yil. 16-bet.
4. Azizxo'jayeva N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2018-yil. 89-bet
5. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni